

Іван Сергійович Сивоєд

Кафедра правоохоронної та антикорупційної діяльності
Інститут права ім. Князя Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом
четвертий відділ управління процесуального керівництва
досудовим розслідуванням та підтримання публічного обвинувачення
Спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сфері
Офісу Генерального прокурора України
Київ, Україна

КРИМІНАЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ТИПОВОЇ СЛІДЧОЇ СИТУАЦІЇ ДЛЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Анотація. *Правопорушення проти основ національної безпеки України є найбільш небезпечними посяганнями на суспільні відносини, які забезпечують державну безпеку, обороноздатність, незалежність країни, її конституційний лад. Це дає підставу для визнання цих правопорушень найбільш небезпечними і віднесення їх законодавцем до особливо тяжких або тяжких правопорушень. За допомогою загальнонаукових методів (аналізу, синтезу, дедукції, індукції, аналогії, абстрагування) та методів формальної логіки досліджено нормативні акти, матеріали кримінальних проваджень, аналітичні матеріали, концепції, погляди авторів з окремих питань. Нормативну базу роботи склали Конституція України, Кримінальний кодекс України, Закон про Національну безпеку України та останні зміни до Особливої частини закону України Про кримінальну відповідальність. Емпіричну основу дослідження становлять вироки вітчизняних судів різних інстанцій, що розміщені в Єдиному державному реєстрі судових рішень за 2013–2023 років (опрацьовано 189 судових рішень). Встановлено, що типова ситуація має значення для розробки тактики окремих слідчих і оперативно-розушюкових дій у залежності від сформованої обстановки на конкретний період розслідування, розробки спеціальних методик розслідування і наукових рекомендацій з найбільш реального висування загальних і спеціальних версій, їхній перевірці стосовно до конкретних слідчих ситуацій. Типова слідча ситуація на предмет встановлення осіб, які мають підвищену суспільну небезпечність, важлива для вибору комплексу і черговості слідчих і оперативно-розушюкових дій, встановлення задач і характеру взаємодії членів слідчо-оперативної групи, що беруть участь у розслідуванні*

Ключові слова: *розслідування, слідча ситуація, правопорушення, основи національної безпеки України, криміналістичні провадження*

Ivan S. Syvodied

*Department of law enforcement and anti-corruption activities
Institute of Law named after Prince Volodymyr the Great MAUP,
the fourth department of management of procedural management of pre-trial investigation and
maintenance of public prosecution of the Specialized Prosecutor's Office in the military and defense
sphere Office of the Prosecutor General of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

CRIMINAL ASPECTS OF DETERMINING A TYPICAL INVESTIGATIVE SITUATION FOR THE INVESTIGATION OF OFFENSES AGAINST THE BASIS OF NATIONAL SECURITY OF UKRAINE

Abstract. *Offenses against the foundations of Ukraine's national security are the most dangerous encroachments on social relations that ensure state security, defense capability, independence of the country, and its constitutional system. This gives grounds for recognizing these offenses as the most dangerous and classifying them by the legislator as particularly serious or grave offences. With the help of general scientific methods (analysis, synthesis, deduction, induction, analogy, abstraction) and methods of formal logic, normative acts, materials of criminal proceedings, analytical materials, concepts, views of authors on individual issues were investigated. The normative basis of the work is the Constitution of Ukraine, the Criminal Code of Ukraine, the Law on National Security of Ukraine and the latest amendments to the Special Part of the Law of Ukraine on Criminal Responsibility. The empirical basis of the research is the judgments of domestic courts of various instances, which are placed in the Unified State Register of Court Decisions for the years 2013–2023 (189 court decisions were processed). It has been established that a typical situation is important for the development of tactics of individual investigative and investigative actions depending on the situation formed for a specific period of investigation, the development of special investigation methods and scientific recommendations for the most realistic presentation of general and special versions, their verification in relation to specific investigative situations. A typical investigative situation for the purpose of identifying persons who are of increased public danger is important for choosing the complex and sequence of investigative and operational-search actions, establishing tasks and the nature of the interaction of members of the investigative-operational group participating in the investigation.*

Keywords: *investigation, investigative situation, crime, fundamentals of national security of Ukraine, forensic proceedings.*

ВСТУП

Станом на 01.11.2022 Офісом Генерального прокурора задокументовано 36 200 воєнних злочинів та 16 015 злочинів проти національної безпеки України. За офіційними даними ювенальних прокурорів, 1155 дітей постраждало в Україні внаслідок збройного вторгнення Російської Федерації в нашу державу [1].

Правопорушенням проти основ національної безпеки та воєнним правопорушенням останнім часом вітчизняними науковцями О. Ф. Бантишевим, Ю. Р. Гавдю, І. В. Гора, О. В. Заболотним, С. В. Клименко, В. А. Колесником, В. В. Малюком, Г. В. Новицьким, М. А. Погорецьким, Д. Б. Сергєвою, М. М. Стецюк, Є. Ф. Тищенком, А. М. Черняком, приділялася певна увага [2, с. 132–167]. У 2022 році вказані науковці України підготували монографічну працю «Кваліфікація та розслідування окремих видів правопорушень проти основ національної безпеки та воєнних правопорушень», у якій розглянуто кримінально-правові, кримінальні процесуальні й криміналістичні питання кваліфікації та особливостей досудового розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, серед яких державна зрада, шпигунство, диверсія, колабораційна діяльність, порушення законів та звичаїв ведення війни [3, с. 93–143]. Одночасно з цим, типові слідчі ситуації усіх складів злочинів проти основ національної безпеки упродовж 2018–2021 років досліджувалися Чорним Р. Л. у ході написання ним відповідного дисертаційного дослідження [4, с. 25–32] та опублікування монографії «Злочини проти основ національної безпеки за кримінальним правом України» [5, с. 393–442]. Однак чимало питань як теоретичного, так і практичного плану залишилося поза увагою дослідників. З урахуванням повномасштабної агресії Російської федерації проти України починаючи з 24 лютого 2022 року по теперішній час бракує методичних та організаційно-тактичних рекомендацій щодо криміналістичних аспектів визначення типової слідчої ситуації для розслідування правопорушень проти основ національної безпеки України, наявні недоліки в організації розслідування, чим обумовлена актуальність та значущість обраної теми.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для виконання поставлених завдань застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, що надали змогу всебічно вивчити об'єкт дослідження. За допомогою загальнонаукових методів (аналізу, синтезу, дедукції, індукції, аналогії, абстрагування) деталізовано зміст питань, розглянутих в статті. Методологічну основу становить комплекс заходів пізнання проблеми в єдності її змісту та юридичної форми, здійснення системного аналізу діяльності правоохоронних органів з розслідування та розкриття злочинів проти основ національної безпеки. Під час дослідження було застосовано методи формальної логіки (аналіз, синтез, індукція, дедукція) – для дослідження нормативних актів, матеріали кримінальних проваджень, аналітичних матеріалів, концепцій, поглядів авторів з окремих питань, що входять у предмет дослідження, історичний, порівняльний, системно-структурний та статичні методи. Нормативну базу роботи склали Конституція України, Кримінальний кодекс України, Закон про Національну безпеку України та останніх змін до Особливої частини закону України Про кримінальну відповідальність. Емпіричну основу

дослідження становлять вироки суду вітчизняних судів різних інстанцій, що розміщені в Єдиному державному реєстрі судових рішень за 2013–2023 років (опрацьовано 189 судових рішень).

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Засновником криміналістики як науки вважається австрійський судовий слідчий Ганс Гросс, який одним із перших загострив увагу на речових доказах у розкритті злочинів, на використанні науково-технічних засобів і методів природничих наук для їх виявлення й дослідження. Написане ним «Керівництво для судових слідчих, чинів загальної та жандармської поліції» пізніше стало називатися «Керівництво для судових слідчих як система криміналістики» (1892). Криміналісти Європи та України досі вважають цей підручник першим і основним, що дав відлік становленню криміналістики як наукової та практичної дисципліни [7, с. 464].

Водночас, чинний Кримінальний процесуальний кодекс України, як і сама криміналістика, не визначає стадій розслідування, вчені сперечаються з приводу можливостей розділу досудового розслідування починаючи з початкового (огляд місця події та реєстрації відомостей у ЄРДР у відповідності ст. 214 КПК), закінчення досудового провадження та його спрямування до суду. Погодимось та зазначимо, що завданнями початкового етапу розслідування, як зазначає М. А. Погорецький, є швидке встановлення наявності або відсутності достатніх даних, що вказують на ознаки правопорушення, а також обставин, що виключають кримінальне провадження, у зв'язку з чим вся робота на цій стадії спрямовується на збирання фактичних даних, які в подальшому має бути визнано достатніми для прийняття процесуального рішення [8, с. 91–92].

Після визначення умовною процесуальною стадією розслідування, ми визначаємо, вона є типовою, можливо застосування комплексу слідчих та розшукових дій, чи ні. Наукові позиції в цьому напрямку ретельно досліджені, зокрема ми погоджуємося з думкою С. В. Великанова, який розуміє слідчу ситуацію як узагальнену, засновану на схожості криміналістичних характеристик учинення і розслідування правопорушень обстановку, яка при заданих інформаційних та інших характерних для неї даних об'єктивно відображає стан, хід і умови розслідування [9, с. 140–143].

Так, наприклад, змова про вчинення правопорушення, передбаченого ст. 109 (готування), розглядається як закінчений правопорушення; посягання на життя державного чи громадського діяча, відповідно до ст. 112 вважається закінченим фактично з моменту замаху на вбивство. Висока небезпека цих правопорушень виражається і в їх суб'єктивних ознаках: всі вони здійснюються умисно і, як правило, з прямим умислом, за якого особа бажає заподіяти шкоду основам національної безпеки України. Характерною є і мета – заподіяння шкоди цьому об'єкту: особа діє з метою зміни чи повалення конституційного ладу, захоплення держав-

ної влади, заподіяння шкоди суверенітету, обороноздатності України, зміни її території та ін.

Отже, можна визначити, що правопорушення проти основ національної безпеки України – це передбачені кримінальним законом умисні суспільно небезпечні дії, що посягають на конституційний лад, суверенітет і територіальну недоторканність України. До їх числа законодавець відносить дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109); посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110); державну зраду (ст. 111); посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112); диверсію (ст. 113); шпигунство (ст. 114).

Але постає питання, яким чином визначити можливі типові слідчі та розшукові дії в умовах типізації слідчих ситуацій, адже відомо, що типізувати слідчі ситуації не можна лише за одним із компонентів криміналістичної характеристики, а точніше – лише за складниками її компонентів. І. О. Ієрусалімов наголошує, що об'єкт типізації вибирається один з елементів компонентів інформаційного характеру, а саме наявність інформації про подію та її учасників, у зв'язку з чим термін «типова слідча ситуація» має умовний характер [11, с. 221–225].

Аналіз кримінальних проваджень зазначеної категорії свідчить, що основою для розроблення типових слідчих ситуацій є дослідження обстановки та способів вчинення правопорушень, які скоєнні на окупованих територіях України. Не є доречною й слідова картина місця пригоди та обставини виявлення правопорушення не тільки за участю осіб, які мають громадянство України, а й громадяни інших держав. Усі ці характеристики, на наш погляд, можуть бути закладені в основу побудови системи типових слідчих ситуацій у розслідуванні правопорушень які вчинені на окупованих територіях України та які підривають основи нашої держави.

Аналіз матеріалів кримінальних проваджень щодо правопорушень, які вчинені на окупованих територіях України, а також думок науковців дає можливість класифікувати типові слідчі ситуації за такими критеріями:

- а) за обстановкою вчинення правопорушення;
- б) за обставиною правопорушення;
- в) за механізмом правопорушення;
- г) за підставами внесення відомостей до ЄРДР;
- д) за даними щодо виявленого правопорушення;
- є) за даними про особу потерпілого та підозрювану особу.

Характерними для правопорушень, які вчинені на окупованих територіях України можуть бути наступні ситуації, які зазначили при анкетуванні працівники слідства, прокуратури та поліції. З урахуванням проведеного аналізу анкет вказаних практичних працівників, ми дійшли до висновку, що серед них можливо виділити такі.

1. Огляд місця пригоди дає змогу зробити попередній висновок про те, що правопорушення ретельно не готувалося, мається певний обсяг слідів присутності правопорушників, сліди ідентифікації відсутні (59%).

2. У підрозділах СБУ, ДБР, національної поліції мається інформація з оперативно-розшукових джерел про планування або вчинення правопорушень які вчинені на окупованих територіях України (6%).

3. До правоохоронних органів надходить інформація заподіяння смерті потерпілому, вчинене військовими Російської Федерації під впливом наркотичних або алкогольних напоїв (19%).

4. Нанесення тяжких тілесних ушкоджень, здоров'ю, що призвело до смерті потерпілого, вчинене військовослужбовцями РФ (5%).

5. Викрадення особистого майна (біля 10% від загального числа скоєних правопорушень цієї категорії).

6. Напади та викрадення цивільних осіб з метою їх катування та вимагання інформації про розтушування військ збройних сил України (біля 5% від загального числа скоєних правопорушень цієї категорії).

7. Незаконне переміщення товарів через державний кордон (26%).

8. Торгівля людьми (6%).

9. Збут наркотиків (67%).

10. Крадіжки (71%)

11. Державна зрада (14%).

12. Колабораціонізм (23%).

13. Розголошення державної таємниці (9%).

14. Екологічні правопорушення – екоцид (2%).

15. Військові правопорушення (22%).

Важливість аналізу цих ситуацій полягає в тому, що завдяки йому можливо охарактеризувати обстановку розслідування, що у свою чергу, обумовлює прийняття рішень про напрямки розслідування, планування слідчих дій, оперативно-розшукових заходів, залучення сил і засобів відповідних правоохоронних органів.

У філософському розумінні сфера наукового знання щодо встановлення абсолютно достовірних фактів, надзвичайно важлива в практичній діяльності людей, особливо в тих областях, які пов'язані з вирішенням людських долі [12, с. 277].

Говорячи про слідчу ситуацію, як одного з важливих факторів у розслідуванні правопорушень, які вчинені на окупованих територіях України, не можна не відзначити її динамічний характер, залежність від ряду суб'єктивних і об'єктивних факторів, що вже у свою чергу обумовлюють індивідуальність слідчої ситуації.

До числа об'єктивних факторів, що впливають на формування конкретної ситуації відносяться:

– наявність і характер в розпорядженні слідчого орієнтовної і доказової інформації;

– наявності у визначений момент у розпорядженні слідчого та оперативного працівника необхідної інформації, наявність необхідних сил і засобів, можливість їхнього використання в найкоротший термін і т.п.

До числа суб'єктивних факторів можливо віднести психологічний стан слідчого і оперативного працівника, рівень його знань, практичний досвід, їхня здатність швидко приймати і реалізовувати рішення в несприятливих для нього умовах і т.п.

Виходячи з принципу доцільності виділяється три найбільш важливих, взаємозалежних один з одним питань, що визначають позитивний дозвіл будь-якої слідчої і оперативної ситуації.

1. Наскільки реальна і здійсненна в конкретних умовах розкриття правопорушення поставлена мета?

2. Якими силами і засобами необхідно розташовувати, щоб реалізувати поставлену мету?

3. У яких умовах дані можливості достатні для досягнення поставленої мети (під час бою, або після його закінчення)?

Як показує аналіз кримінальних проваджень, вчинених на окупованих територіях, зазначені аспекти на початковому етапі відповідними правоохоронними органами враховуються не в повній мірі, що негативно впливає на якість розслідування названої категорії правопорушень. Це особливо важливо при постановці мети майбутньої діяльності, спрямованої на виявлення, визначення об'єкта пізнання, необхідних засобів зв'язку і пересування, науково-технічних методів, категорії слідчих, оперативних працівників, яких доцільно залучати до вирішення складних задач розслідування, рівень їхніх знань, кваліфікації, а також час, що відводиться для цих цілей.

Задля віднесення правопорушень за участю військовослужбовців Російської федерації, колаборантів, державних зрадників, можна використовувати наступні критерії:

- очевидність або демонстрація правопорушення;
- наявність слідів;
- застосування автоматичної стрілецької зброї, вибухових пристроїв і інших предметів, спеціально призначених для позбавлення життя;
- умисний характер правопорушення;
- пограбування;
- встановлення знарядь на місці правопорушення;
- велика кількість ушкоджень у життєво важливі органи (у випадків розриву вибухівки, гранати та інші, які мали смертельний характер);
- застосування комбінованих способів вбивства, кожний з який самостійно міг би заподіяти смерть;
- відсутність приховання правопорушення;
- максимальна кількість слідів: зброя, стріляні гільзи, кулі, боеприпаси;

– ознаки вистежування, пересування потерпілого і вибір часу і місця вчинення правопорушення (притаманні дії ворожого снайпера, де є відсутність чи взагалі мінімальна кількість очевидців);

– високий статус потерпілого (популярність, службове становище).

Кожна ситуація, що складається на різних стадіях розслідування правопорушень, має комплекс тільки їй властивих специфічних особливостей, що робить її відмінною від всіх інших. Криміналістична наука, що аналізує слідчі ситуації, які виникають на конкретні моменти розслідування, визначає ефективні та оптимальні шляхи, організаційні, науково-технічні засоби і методи їхньої зміни в сприятливому для слідчого напрямку. Правильна і своєчасна оцінка слідчих ситуацій сприяє виробленню конкретних специфічних рекомендацій розслідування, максимально наближених до дійсності.

Не задаючи метою докладного аналізу існуючих точок зору вчених-криміналістів на суть основ для побудови класифікації ситуацій, відзначимо тільки, що незалежно від тієї чи іншої структури, вони можуть бути підрозділені на індивідуальні і типові. Як відзначається в криміналістичній і фаховій літературі, індивідуальні ситуації у своїй більшості носять окремий характер, тому що дають представлення про положення справ у визначений відрізок часу; типовим же ситуаціям притаманний загальний характер, адже вони є результатом узагальнення слідчої і оперативної практики. Частина з них характерна для певного виду правопорушень, інші для визначеного етапу розслідування, найчастіше для початкового.

ВИСНОВКИ

Як справедливо зазначає Журавель В. А. сучасний етап розвитку криміналістики характеризується активним пошуком новітніх пізнавальних методів та засобів [13, с. 187]. Тому саме типова ситуація має значне наукове і практичне значення для розробки, насамперед, тактики окремих слідчих і оперативно-розшукових дій у залежності від сформованої обстановки на конкретний період розслідування.

При цьому, не менш важливого значення набувають типові ситуації і для розробки спеціальних методик розслідування і наукових рекомендацій з найбільш реального висування загальних і спеціальних версій, їхній перевірці стосовно до конкретних слідчих ситуацій.

Типова слідча ситуація на предмет встановлення осіб, які мають підвищену суспільну небезпечність, важлива для вибору комплексу і черговості слідчих і оперативно-розшукових дій, встановлення задач і характеру взаємодії членів слідчо-оперативної групи, що беруть участь у розслідуванні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Ювенальні прокурори: 430 дітей загинуло внаслідок збройної агресії РФ в Україні. URL: <https://kapri.dn.ua/2022/11/01/juvenalni-prokurori-430-ditej-zaginulo-vnaslidok-zbrojnoi-agresii-rf-v-ukraini-2/> (дата звернення: 01.11.2022).

- [2] Бантишев О. Ф., Шамара О. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України (проблеми кваліфікації) : монографія. 3-є вид. Луганськ : ТОВ «Віртуальна реальність», 2014. 240 с.
- [3] Бантишев О. Ф., Гавдьо Ю. Р., Гора І. В., Заболотний О. В., Клименко С. В., Книженко О. О., Колесник В. А., Малюк В. В., Новицький Г. В., Погорецький М. А., Сергеева Д. Б., Стецюк М. М., Тищенко Є. Ф., Черняк А. М. Кваліфікація та розслідування окремих видів правопорушень проти основ національної безпеки та воєнних правопорушень : навч. посібн. ; Національна академія Служби Безпеки України. Київ, 2022. 310 с.
- [4] Чорний Р. Л. Поняття, система та кримінально-правова характеристика складів злочинів проти основ національної безпеки України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2021. 42 с.
- [5] Чорний Р. Л. Злочини проти основ національної безпеки за кримінальним правом України : монографія. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2018. 525 с.
- [6] Кримінальний процесуальний кодекс України. Харків : Одісей, 2017. 360 с.
- [7] Саїнчин О. С., Барвенко В. К. Новітній розвиток сучасної юридичної науки та освіти в Україні та країнах ЄС: досвід, виклики, очікування : монографія. Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2021. 464 с.
- [8] *Погорецький М. А. Процесуальні та криміналістичні засади початкового етапу розслідування терористичних актів, вчинених з використанням саморобного вибухового пристрою : монографія. Київ : Алерта, 2014. 299 с.*
- [9] Великанов С. В. Питання розв'язання складних слідчих ситуацій у методиці розслідування злочинів. *Актуальні проблеми криміналістики* : матеріали конф. Харків : Гриф, 2003. С. 140–143.
- [10] Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (у ред. від 01.01.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 14.10.2022).
- [11] Іерусалімов І. О., Приходько Ю. П. Поняття та завдання техніко-криміналістичного забезпечення розслідування злочинів. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 3(9). Том 2. С. 221–225.
- [12] Вапнярчук В. В., Журавель В. А., Трофименко В. М., Карпенко М. О. Сутність філософської категорії «істина»: кримінально-процесуальний аспект. *Astra Salvensis*. 2020. № 1. С. 273–290.
- [13] Журавель В. А. Криміналістична діагностика: поняття, значення та сфера реалізації. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2021. 28(1). С. 187–194.

REFERENCES

- [1] *Juvenile prosecutors: 430 children died as a result of the armed aggression of the Russian Federation in Ukraine*. Retrieved from <https://kapri.dn.ua/2022/11/01/juvenalni-prokurori-430-ditej-zaginulo-vnaslidok-zbrojnoi-agresii-rf-v-ukraini-2/>
- [2] Bantyshev, O. F., & Shamara, O. V. (2014). *Criminal liability for crimes against the foundations of national security of Ukraine (problems of qualification)*. Luhansk: TOV «Virtualna realnist».

- [3] Bantyshev, O. F., Havdo, Yu.R., Hora, I. V., Zabolotnyi, O. V., Klymenko, S. V., Knyzhenko, O. O., Kolesnyk, V. A., Maliuk, V. V., Novytskyi, H. V., Pohoretskyi, M. A., Serhieieva, D. B., Stetsiuk, M. M., Tyshchenko, Ye.F., & Cherniak, A. M. (2022). *Qualification and investigation of certain types of offenses against the foundations of national security and war crimes*. Kyiv.
- [4] Chorny, R. L. (2021). *The concept, system and criminal-legal characteristics of crimes against the foundations of national security of Ukraine* (Doctoral thesis, Kharkiv, Ukraine).
- [5] Chorny, R. L. (2018). *Crimes against the foundations of national security under the criminal law of Ukraine*. Khmelnytskyi.
- [6] *Criminal Procedure Code of Ukraine* (2017). Kharkiv: Odisei.
- [7] Sainchyn, O. S., & Barvenko, V. K. (2021). *The latest development of modern legal science and education in Ukraine and EU countries: experience, challenges, expectations*. Ryha, Latvia: «Baltija Publishing».
- [8] Pohoretskyi, M. A. (2014). *Procedural and forensic principles of the initial stage of the investigation of terrorist acts committed with the use of an improvised explosive device*. Kyiv: Alerta.
- [9] Velikanov, S. V. (2003). The issue of solving complex investigative situations in the methodology of crime investigation. *Actual problems of forensic science*. Kharkiv: Hryf, 140–143.
- [10] *Criminal Code of Ukraine* (2001, April). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
- [11] Iierusalimov, I. O., & Prykhodko, Yu. P. (2015). The concept and tasks of technical and forensic support for the investigation of crimes. *Subcarpathian Law Herald*, 3(9), 2, 221–225.
- [12] Vapniarchuk, V. V., Zhuravel, V. A., Trofymenko, V. M., & Karpenko, M. O. (2020). The essence of the philosophical category «truth»: Criminal procedural aspect. *Astra Salvensis*, 1, 273–290.
- [13] Zhuravel, V. A. (2021). Forensic diagnostics: concept, meaning and scope of implementation. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 28(1), 187–194.

Іван Сергійович Сиводєд

Кандидат юридичних наук, докторант

Доцент кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності

Інституту права ім. Князя Володимира Великого,

Міжрегіональна академія управління персоналом

03039, Київ, вул. Фрометівська, 2

Начальник четвертого відділу

Управління процесуального керівництва досудовим розслідуванням та підтримання публічного обвинувачення

Спеціалізована прокуратура у військовій та оборонній сфері

Офіс Генерального прокурора України

01011, м. Київ, вул. Різницька, 13/15

Ivan S. Syvodied

Candidate of legal sciences, doctoral student

Associate professor of the department of law enforcement and anti-corruption activities

Institute of Law named after Prince Volodymyr the Great,

Interregional Academy of Personnel Management

03039, Kyiv, str. Frometivska, 2

Head of the fourth department management of the procedural

Management of the pre-trial investigation and maintenance of the public prosecution

Specialized prosecutor's office in the military and defense sphere

Office of the Prosecutor General of Ukraine

01011, Kyiv, str. Riznytska, 13/15

Рекомендоване цитування: Сиводєд І. С. Криміналістичні аспекти визначення типової слідчої ситуації для розслідування правопорушень проти основ національної безпеки України. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. Т. 30. № 1. С. 250–260.

Suggested Citation: Syvodied, I. S. (2023). Criminal aspects of determining a typical investigative situation for the investigation of offenses against the basis of national security of Ukraine. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 30(1), 250–260.

Стаття надійшла / Submitted: 18/01/2023

Доопрацьовано / Revised: 20/02/2023

Схвалено до друку / Accepted: 24/03/2023